

ក្រុង

ព័ត៌មានយុទ្ធមន្ត្រី

ក្នុងសាស្ត្រ

ក្រសួងរៀបចំយកុណ្ឩរដ្ឋមន្ត្រា

ជាមូលដ្ឋានអភិវឌ្ឍ

ក្រ តែងយុំដោយគុណនរម

បាស្ត្រភាពនរម ដើយ

ព្រះនរមកិច្ចាជារី (ប័ណ្ណូណានំពឺកុខ)

នៃ សាកលវិទ្យាល័យ វិទ្យាល័យ សាខាបាសាអង់គ្លេស

នៃ សាកលវិទ្យាល័យ ពិភពថែរក្រុង ធម្មតា ឬ ធម្មាន

ចំណាំដើយ

កង្ហេមប័ណ្ណូណានំពឺកុខ គុណីសិនិយោគ ព្រះនរមកិច្ចាជារី

នៃ សាកលវិទ្យាល័យ សាខាបាសាអង់គ្លេស នៃ សាកលវិទ្យាល័យ សាខាបាសាអង់គ្លេស

ពីប្រើក្រាម

ព្រះនរមកិច្ចាជារី (ប័ណ្ណូណានំពឺកុខ)

ព្រះនរមកិច្ចាជារី នៃ សាកលវិទ្យាល័យ សាខាបាសាអង់គ្លេស

ពិធីឡើ

គុណីសិនិយោគ ព្រះនរមកិច្ចាជារី នៃ សាកលវិទ្យាល័យ សាខាបាសាអង់គ្លេស

នៃ សាកលវិទ្យាល័យ សាខាបាសាអង់គ្លេស ទៅលើ ព្រះនរមកិច្ចាជារី នៃ សាកលវិទ្យាល័យ សាខាបាសាអង់គ្លេស

អាសាមីការចំណាំដោយគុណនរម ដើយ ជ.ប.ន. និង ពិភពថែរក្រុង ធម្មតា ឬ ធម្មាន

ដើយ ជ.ប.ន. និង ពិភពថែរក្រុង ធម្មតា ឬ ធម្មាន

ដើយ ជ.ប.ន. និង ពិភពថែរក្រុង ធម្មតា ឬ ធម្មាន

ជ.ប.ន. និង ពិភពថែរក្រុង ធម្មតា ឬ ធម្មាន

ครู ต่อหงษ์ด้วยคุณธรรม

ปัญญาنانทกิจ

(ปานสักกาธรรม แสดง ณ โรงเรียนพุทธธรรม วัดชลประทานรังสฤษฎาภรณ์ - ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๔)

ญาติโยมพุทธบริษัทหั้งลาย

ณ บัดนี้ได้เวลาที่จะแสดงปาฐกถาแล้ว ขอให้ทุกท่าน
อยู่ในอาการสงบ อย่ามัวเดินไปเดินมา นั่งพักได้ร่มไม้สบายนๆ
แล้วก็ตั้งอกตั้งใจฟังเสียงซึ่งดังมาจากห้องประชุมนี้ เพื่อให้ได้
ประโยชน์สมค่ากับที่มาประชุมกันในวันอาทิตย์

โดยเฉพาะอาทิตย์นี้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงรายการเล็ก
น้อย ก็เพราะว่าคุณครูได้มาประชุมปรึกษาหารือกัน ในเรื่อง

ຄຣ **ຕ້ອງຍູ້ດ້ວຍຄຸນຮຽນ**

เกี่ยวกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน ประชุมกันตั้งแต่เมื่อวาน
อาทิตย์ไม่ถอย เพราะเดินทางไปจังหวัดเชียงใหม่ กลับมาเมื่อคืน
เพื่อมาแสดงธรรมในวันอาทิตย์ตามปกติ คณะครุภัณฑ์ยังประชุมกัน
อยู่ในตอนเช้า ตอนบ่าย ตอนเย็น มีดึงจะเลิกการประชุม

เริ่มก็ประชุมกันที่วัดนี้ แล้วก็มาประชุมที่วัดนี้เรื่อยๆ เพราะที่วัดนี้มีบรรยายการศสตช. มีร่มไม้ตามธรรมชาติ

วัดเรานี้มันเป็นสถานที่สากล ที่ครู จะมาใช้ประชุมได้ในเรื่องที่เป็นประโยชน์ แม้นักการเมืองก็มาขอใช้ เมื่อวันก่อนนี้พรศคนึงเขามาขอใช้สถานที่ เพื่อประชุมพรรคราษฎร์มา ก็เห็นว่าไม่เสียหาย เพราะเป็นการประชุมที่เกิดประโยชน์แก่ชาติแก่บ้านเมือง ตามนโยบายของเข้า แล้วการที่เข้าประชุมกันที่วัดนั้นดี เพราะเราจะได้มีโอกาสพูดจาปราชรย์กับนักการเมืองเหล่านั้นบ้าง เพื่อให้รู้จักหน้าที่อันตนจะพึงปฏิบัติ ในฐานะเป็นนักการเมือง แล้วก็ได้พูดสมความตั้งใจ เข้าอัดเทปไปแจกวันเป็นการใหญ่ในหมู่นักการเมืองเหล่านั้น หนังสือพิมพ์ก็ไม่ว่าอะไรแต่บางคนพูดจาแค่คิด เลิกๆ น้อยๆ ให้พ่อพระคายหุ แต่ก็ไม่ระคายอะไร ว่าไม่ควรจะไปประชุมพูดจาเรื่องการเมืองกันที่ในวัด จะให้ไปประชุมที่ไหน ถ้าไม่ประชุมกันที่วัด ก็วัดนี้เป็นสถานที่สโตร์สำหรับชาวบ้าน ตั้งแต่สมัยสุโขทัยมาแล้ว ครูจะประชุมอะไรสมัยก่อนนี้เขาก็ไปประชุมที่วัดทั้งนั้นแหล่ แม้ราชการจะประชุมประชาชน ก็ไปนัดประชุมกันที่ศาลารวด แล้วก็ได้ประโยชน์มาก

ตรงที่จะได้ฟังพระพูดบ้าง แต่บางคนก็ไม่ชอบฟังพระพูดเหมือนกัน คนที่ไม่ชอบฟังพระพูดนั้นเป็นพวกใจบาปหยาบช้า คนใจบากนี้ไม่อยากจะฟังเสียงพระ เพราะฟังเสียงพระที่ไม่มันร้อนใจ กนรรทุกที่ เพราะว่าพระพูดเรื่องอะไรนี่มันอยู่บน “หัวกู” ทั้งนั้นเลยไม่สบายใจ เลยไม่อยากเข้าใกล้ ไม่อยากฟังธรรมแม่นิมนต์พระไปพูดถึงที่ตนอยู่ ก็มักจะอ้างว่าติดธูระ ไม่ค่อยจะมาฟัง แต่ถ้าเรื่องอื่นไม่ค่อยจะติดธูระหรอก ไปทุกที่ แต่ถ้าเป็นเรื่องพระละก์ติดธูระไม่อยากจะมา คือว่ามาแล้วมันไม่สบายใจ

คนเราเวลาฟังพระพูดนี้ ถ้ามีสุจริตอยู่ในจิตใจแล้วมันสบาย ฟังแล้วปิดอ่อนอาบน้ำชานช่านในจิตใจ ถ้านึกถึงตัวที่ไรก็ไม่มีอะไรเคราหมอง ไม่มีอะไรที่จะเป็นความทุกข์เดือดเนื้อร้อนใจ ใจกับสบาย แต่คนที่ทำชั่วนั้น ถ้าได้ยินเสียงพระพูดแล้วไม่สบายใจ เพราะฉะนั้นคนที่ไม่ชอบฟังธรรมคือคนเสื่อม

พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า “ธรรมเหตุสี ปรากว – คนซึ่งธรรมะเป็นผู้เสื่อม” ซังในการที่จะศึกษา ซังในการที่จะปฏิบัติ ซังในการที่จะเอาไปเผยแพร่ให้เพร่หลาย ก็เรียกว่าเป็นความเสื่อม ทางจิตใจของคนเหล่านั้น

พวกเราที่เป็น “ครู” นี้เมื่อความเสื่อมทางจิตใจ จึงได้มาระชุมกันที่วัด แล้วก็มีน้าอดน้าทันที่จะฟังเสียงซึ่ง “ชีทางบรรเทาทุกข์ ชีสุขเกณฑ์คนดี” ให้เราทั้งหลายได้เข้าใจ

เมื่อตະกันสามเณรน้อยก็มาพูดเคาะครูหลายเรื่อง เรียกว่าเคาะสนิมอกกันเสียบ้าง พวกเราก็ฟังกันแล้วก็ร่าเริงดี สบายใจ เพราะว่าฟังแล้วก็ไม่มีอะไร เราเมื่อไรบกพร่องเราก็ยอมรับ

ครุ

ต่อข้อคุณธรรม

มีอะไรที่มันยังไม่สมบูรณ์ก็ต้องแก้ไข เพื่อทำให้อะไรๆ สมบูรณ์ขึ้น อย่างนี้เป็นนิสัยของผู้ครุต่อการศึกษา เขาเรียกว่า ธรรมะบุคคล - บุคคลผู้ครุธรรม สนใจในการที่จะเอาสิ่งนั้นไปใช้เป็นหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เราก็จะเกิดความสุขความเจริญในชีวิตต่อไป

พากเราหั้งห้ายที่ทำหน้าที่เป็นครุเป็นอาจารย์ อันเป็นงานหนักส่วนหนึ่งของชาติน้ำเมือง หลวงพ่ออยากจะกล่าวว่า งานครุนี้แหลกเป็นงานยิ่งใหญ่ สำคัญที่สุดในชีวิตของชาวโลก เพราะเป็นงานสร้างสรรค์ชีวิตจิตใจ ให้คนเจริญด้วยความรู้ ด้วยความสามารถ ด้วยการประพฤติดีประพฤติชอบ อันเป็นสิ่งที่ประเทศไทยต้องการ โดยเฉพาะเมืองไทยเรานั้นกำลังต้องการคนอย่างนี้ คือ คนที่มีความรู้มีความสามารถ และมีความประพฤติดีเป็นฐานทางจิตใจด้วย เวลาที่ไม่ค่อยพอใช้ มีอยู่บ้างก็ไม่ค่อยจะเรียบร้อย มักจะมีอะไร แสดงออกมา ให้คนได้รู้ได้เห็นว่าไม่สุจริตอยู่บ่อยๆ

อันนี้คือความเสื่อมโรมทางด้านจิตใจ เพราะว่าเขาได้รับการอบรมบ่มในทางธรรมะมาน้อย ไม่ค่อยได้เข้าใกล้พระ ไม่ค่อยฟังเสียงพระ แต่ว่าเขาก็อยู่แต่ในเรื่องทางวัตถุอยู่ตลอดเวลา เข้าไปนั่งตรงไหน มีทางจะมีจะได้อะไรขึ้นมาบ้าง ก็ไม่ละเลย ที่จะแสวงหาสิ่งที่เป็นวัตถุ ให้ตนมีตนได้ โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นความเสื่อมเสียแก่ประเทศไทยบ้านเมือง ขาดหริโวตตปปะ ไม่

มีความล่องหายบาน ไม่มีความกลัวบาน อันนี้มีอยู่ทั่วๆ ไปในสังคมในยุคปัจจุบัน เหตุการณ์ร้ายต่างๆ ก็เกิดมากขึ้น ซึ่งเราทั้งหลายย่อมประจักษ์แก่ใจกันอยู่ทั่วทั่ว กัน อันเป็นเรื่องที่น่าวิตก กังวลอยู่ไม่ใช่น้อย คระเป็นคนแก้ปัญหาเหล่านี้ อันนี้เป็นเรื่องที่เราจะต้องช่วยกันคิด

อาตามาก็อยากรู้จะกล่าวว่า ผู้ช่วยแก้ที่สำคัญก็คือ “ครู” นี่เอง แต่ว่าไม่ใช่ครูคนเดียวที่จะแก้ได้ ต้องอาศัยคนที่เป็นครูหลายครู ด้วยกัน คือ ครูที่บ้าน ครูที่โรงเรียน ครูที่วัด ๓ ครูนี้จะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความคิดตรงกัน มีจุดมุ่งหมายตรงกัน มีความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมตรงกัน และช่วยกันทำอย่างจริงจัง มีหวังว่าจะเกิดความสุขความเจริญในชาติในบ้านเมืองของเรารاได้

ครูที่บ้านนั้นก็คือพ่อแม่ ปู่ ตา ย่า ยาย ของเด็กน้อยๆ ซึ่งเป็นครูในบ้าน ในทางพระพุทธศาสนาสอนว่า “มารดาบิดา เป็นครูคนแรกของบุตรธิดา” ครูคนแรกนี้สำคัญมาก ที่จะช่วยอบรมบ่มจิตใจของเด็ก ให้เป็นอะไรก็ได้ แต่ว่าครูที่บ้านนี้ ไม่ค่อยจะได้พบกับผู้คนน้ำเท่าไร เวลาโรงเรียนมีงานมีการ ครูที่บ้านนี้ไม่ค่อยมา เชิญก็ไม่ค่อยจะมา นานๆ จึงจะได้ม้าสักครั้งหนึ่ง ต้องเป็นความสามารถของครูเป็นพิเศษ ที่จะเชิญมาได้ เหมือนกับครูที่โรงเรียนวัดทัศนารามสุนทริการาม ครูสมสวากเขามาเล่าเมื่อปีก่อนโน้น ว่าหาอุบายເວາแม่เด็กมาได้ มาให้ลูกกราบจนน้ำตาไหลไปตามๆ กัน นั่นเรียกว่าใช้อุบายพิเศษพามาโรงเรียนได้ แต่ว่าเวลามีงานอะไร ถ้านิมนต์พระไปพุด บอกว่า

นิมนต์หลวงพ่อไปพูดกับผู้ปกครองหน่อย อาตามากกว่า..อย่าไปพูดกับผู้ปกครองเลย ไม่มากันหรอก มาไม่กี่คน.. แล้วก็จริงๆ เมื่อئอนว่า ไม่ว่าไปโรงเรียนไหน ผู้ปกครองไม่มา เชิญผู้ปกครองมาโรงเรียนเมื่อئอน “ลากแมวข้างทาง” ไม่มาหรอก แล้วจะพูดกันได้อย่างไร ก็ไม่มีโอกาสจะได้แนะนำพร้าเตือนในเรื่องอะไรต่างๆ อย่างนี้เป็นปัญหา แต่ว่าปล่อยไว้ก่อน เราเอาครุที่โรงเรียนกัน เป็นเรื่องใหญ่ ที่จะทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ส่วนครุที่บ้านนั้นก็ค่อยว่ากันไปเรื่อยๆ มีโอกาสเมื่อได้กีเทศน์กันเมื่อนั้น ส่วนครุที่โรงเรียนนั้นมีหน้าที่ประจำ ที่จะต้องจัดตั้งทำอยู่ตลอดเวลา เกี่ยวกับการสอนอบรมเด็ก

แต่ว่าหลักการสอนเด็กในปัจจุบันนี้ อยาจะพูดว่าเริ่มตั้งแต่เปลี่ยนการปกครอง จากระบอบสมบูรณานาชาติสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ละเลยเพิกเฉยในการอบรมศีลธรรมแก่เด็กมากขึ้น จนกระทั่งว่าจะไม่เอาใจใส่กันเสียแล้ว เพราะฉะนั้นสังคมตั้งแต่เปลี่ยนการปกครองมาแล้ว จึงมีสภาพจิตเสื่อมลงไปเรื่อยๆ ไม่เหมือนกับสังคมสมัยก่อน ซึ่งมีการกวดขันในการสอน การประพฤติการปฏิบัติอย่างมาก

สมัยเป็นเด็กอยู่โรงเรียน ครุใหญ่ก็ตี ครุน้อยก็ตี ค่อยกวดขันแนะนำพร้าเตือนเหลือเกิน ไม่ได้เตือนเปล่าไม้เรียวก็ใช้มากอยู่เหมือนกัน สมัยนี้ไม่เรียวเข้าไม่ให้ใช้ เนากลัวลูกเขาจะช้ำ ใครไปตีลูกเขาก็จะเกิดเรื่องขึ้นโรงขึ้นศาล พ่อแม่รักลูกมาก

แต่ว่ารักร่วงกายนากกว่ารักวิญญาณของเด็ก จึงเป็นเหตุให้เกิดการได้ใจในการที่จะทำอะไรตามใจตัวใจอย่างมากขึ้น หลักการยังไม่ค่อยจะดี ไม่ค่อยจะเรียบร้อย ศีลธรรมจึงยำแย่ลงไปทุกวันเวลา แต่ว่าเราจะไปแก้หลักการนั้นไม่ได้ เพราะนั้นเป็นเรื่องนโยบายของรัฐ เป็นเรื่องของนักการเมืองที่เข้าไปบริหารบ้านเมือง ว่าจะมีความคิดอย่างไรในเรื่องอย่างนี้

แต่ถ้าประชาชนฉลาดก็แก้ได้เหมือนกัน คือแก้ได้ด้วยการเลือกคนที่เป็นคนดีเข้าไปบริหารบ้านเมือง ไม่เลือกคนที่บวมๆ อะไรเข้าไป แต่เราต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ว่าคนนี้น่าจะบริหารตนอย่างไร บริหารครอบครัวอย่างไร แล้วจะไปบริหารชาติประเทศได้อย่างไร มันต้องพิจารณา กันให้ละเอียด จึงจะเลือกเข้าไป พรรค.ใหม่ที่มีภารกภารณ์ไม่ค่อยจะเรียบร้อย เราก็ควรจะพิจารณาว่าไม่เรียบร้อย แสดงว่าหัวหน้าไม่เรียบร้อย ลูกน้องก็ไม่เรียบร้อย เพราะถ้าสมการเรียบร้อย ลูกวัดก็ผลอยเรียบร้อยไปด้วย ถ้าสมการไม่เรียบร้อย ลูกวัดก็ไม่ค่อยเรียบร้อย มันเป็นเรื่องธรรมดា จึงต้องพิจารณา กันในแบบนั้นต่อไป

ในฐานะที่เราเป็น “ครู” เราจะต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของเรามากสักหน่อย อย่าไปคิดว่า อย่างไรๆ เลย คนอื่นเขาจะอย่างไรก็ช่างเขา แต่เราก็จะรักษาหน้าที่ของเราให้ถูกต้องดีงาม เราจะเป็นซ่างหม้อที่ปั้นหม้อให้ได้รูปทรงสวยงาม ไม่แตกไม่ร้าว ไม่บิดไม่เบี้ยว ให้ตลาดต้องการ ซื้อเอาไปใช้เป็นภาชนะหุงต้ม หรือใช้อะไรก็ได้ตามความชอบใจ เราจึงต้องตอบแต่งทุบทดิ้นให้หม้อได้รูปได้ทรงที่สวยงามเรียบร้อย ให้ครูเข้าชม

ครู ต่องอยู่ด้วยคุณธรรม

ว่าโรงเรียนนั้นสร้างเด็กดี มีคุณภาพ แล้วก็จะได้เป็นประโยชน์แก่ชาติน้ำเมืองต่อไป เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก ที่เราจะต้องช่วยกัน ในการช่วยกันในเรื่องนี้ก็ต้องพิจารณาสถานการณ์ ความเป็นอยู่ของสังคมว่าสังคมที่เกิดความบกพร่องเสียหายนั้น มันบกพร่องที่ตรงไหน สาเหตุมันอยู่ที่อะไร อันนี้เราจะต้องเอากลักการทางพระพุทธศาสนาไปใช้เป็นเครื่องพิจารณา

พระพุทธศาสนาสอนเราว่า สิ่งทั้งหลายเกิดจากเหตุ ไม่มีเหตุ ผลจะเกิดขึ้นไม่ได้ แล้วสอนต่อไปว่า เหตุอะไรทั้งหลาย ทั้งปวงนั้น เกิดมาจากการข้างใน ไม่ใช่เรื่องข้างนอก เรื่องข้างนอกนั้นไม่สำคัญ แต่เรื่องข้างในซึ่สำคัญ พระพุทธศาสนามุ่งด้านในมากกว่าด้านนอก เพราะข้างในมันสร้างข้างนอก ไม่ใช่ข้างนอกสร้างข้างใน ถ้าข้างในดีแล้วข้างนอกมันก็ดี ถ้าข้างในเสียข้างนอกก็พลอยเสียไปด้วย

ในปัจจุบันนี้เราคิดแต่เรื่องข้างนอก ไม่คิดแก้ปัญหาข้างใน เราพูดกันแต่เรื่องเศรษฐกิจตกต่ำ โจรผู้ร้ายชุกชุม อาชญากรเกิดมาก อาชญากรรมชุกชุม เพราะเศรษฐกิจตกต่ำ อันนี้เรียกว่า พูดมองเหตุข้างนอก ผิดหลักการทางพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาไม่ให้มองเหตุข้างนอก เพราะว่าสิ่งข้างนอกนั้นมันเกิดมาจากการข้างใน เกิดมาจากการความคิดของคน ความคิดของคนเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งทั้งหลาย ถ้าคนมีจิตใจดีงาม เขาก็สร้างสิ่งที่ดีงามขึ้น ถ้าจิตใจต่ำทราม เขาก็สร้างสิ่งที่ต่ำทรามขึ้นมา

เพราะฉะนั้นสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งทั้งหลายนั้น อย่างจะฝ่ากให้คิดไว้ว่า มันเกิดจากใจของคน เกิดจากความคิดเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ใช่เกิดจากอะไรอื่นอันเป็นสิ่งภายนอก แม้สิ่งภายนอกจะมี แต่ถ้าจิตใจของเขามั่นคงอยู่ในศีลในธรรม สิ่งข้างนอกนั้นจะไม่ทำให้เขาเสียผู้เสียคนได้ เพราะจิตใจสูง

ท่านมหามะ คานธี เป็นมหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ของอินเดีย และของโลกก็ว่าได้ ท่านบูชาคุณธรรม บูชาสิ่งถูกต้อง มากกว่าบูชาวัตถุ ไม่ว่าใครจะเอวัดถูมากองให้มากมายสักเท่าใด ท่านไม่ได้พอใจในวัตถุนั้นเลย ท่านไม่ยอมรับสิ่งนั้น ท่านคืนให้แก่เขาไป ไม่ต้องการสิ่งนั้นเอามาไว้ใช้ เช่น ครัวหนึ่งท่านจะกลับจากประเทศอาฟริกาไปสู่ประเทศอินเดียที่ถูกบีบคั้นทางการบ้านการเมือง ทางเศรษฐกิจทางสังคมทุกอย่าง พวกรังในอาฟริกานั้น เป็นฝรั่งที่บ้านอที่สุด บ้านอในเรื่องถือผิวยอย่างรุนแรง กีดกันคนผิวไม่ให้ไปศึกษาอะไรหลายอย่าง ไม่ให้อยู่แม้ในพื้นที่ที่เขากีดกันไว้ คนผิวดำต้องออกไปอยู่นอกเมืองนอกบ้าน ไม่ให้เข้ามาอยู่ในบ้านในเมือง คนผิวขาวนั่งรถไฟชั้นหนึ่งได้ คนผิวดำนั่งไม่ได้อะไร ก็ต้องผิวขาวเป็นประเสริฐ ผิวดำนี้ไม่ได้ขึ้นเลย

คนอินเดียก็ผิวดำ ไปอยู่ที่นั่นก็พลอยถูกเหยียดหยาม ถูกดูหมิ่น บีบคั้นจิตใจด้วยประการต่างๆ ท่านก็ไปต่อสู้สิ่งเหล่านั้นไปในฐานะเป็นทนายความ แต่เป็นทนายความที่ไม่เหมือนใคร เพราะเป็นทนายความที่ไม่ชอบเอาเงิน ขอบให้คุ่คุ้มประนี-ประนอมกัน ไม่ต้องเป็นความกัน โดยอธิบายให้เห็นว่าการเป็น

ครุ

ต่อหอยู่ด้วยคุณธรรม

ความนั่นมันสิ้นเปลืองมาก สิ้นเปลืองเงินทอง สิ้นเปลืองสมอง ประสาทก็เสีย คิดมาก วิตกกังวล จะเป็นโรคประสาทไปตามๆ กัน แต่ถ้าเราประนีประนอมกันแล้ว เรื่องมันจบเร็ว ไม่ต้องเป็น ทุกข์นานๆ แกเป็นคนกลางไปดึงคู่ความมาพบกัน วิงพูดวิงจาง คนทั้งสองยืนกันได้ แล้วก็ยอมประนีประนอม ทำให้คนเหล่า นั้นคืนดีกัน ไม่ต้อง Göring กัน

นานๆ ไปคนเหล่านั้นก็เห็นประโยชน์การทำงานที่ท่านทำ เวลาจะกลับบ้าน จึงได้ซื้อเครื่องของขวัญ เป็นเครื่องเพชรประดับ ประดาร่างกาย ราคาสูง เอาไปให้เป็นของขวัญ ภารภารับไว้ เพราะคานธีไม่อยู่บ้านในตอนนั้น พอกลับมาถึง รู้ว่าภารภารับ ของไว้ แก่นอนไม่หลับทั้งคืน ต้องว่าจะเอาคืนให้เขายังไง จะไม่ช้ำใจภารภารฯ เพราผู้หญิงนั้น ขอภัยเถอะ..ขอบสิ่งสวยงาม ขอบเพชรนิลจินดาอัญมณีต่างๆ ที่จะนำมาประดับไว้ที่ร่างกาย จะพูดເقاີມານີ້ຄົງຂັດໃຈກັນໄມ້ໃຫ້ນອຍ ເລີຍເຮັດລູກໜາຍມາ ໃຫ້ ໄປ່ວ່າຢູ່ພຸດກັນແມ່ ລູກໜາຍມີຄວາມຄິດເໝືອນພ່ອ ເລີຍເຂົ້າໄປພຸດກັນ ອຸນແມ່ ອຸນແມ່ພອໄດຍືນລູກໜາຍພຸດກົງລຸກຂຶ້ນ ເດີນມາດ້ວຍອາຮມັນ ໄມ່ພອໃຈ ນໍາມູນກັ້າຕາໄຫລອອກມາທີ່ເດືອວ ໂດຍເຄີຍຄານທີ່ດ້ວຍປະກາດ ຕ່າງໆ ດານທີ່ທ່ານໄຈເຍັນທ່ານຄ່ອຍພຸດຄ່ອຍຈາ ແລ້ວຜລທີ່ສຸດກີບລົດ ສາຍສ້ອຍພິເສດຖານພິເສດ ອະໄວຕ່ອະໄວທີ່ປະດັບອູ່ທີ່ຮ່າງກາຍ ຂອງภັກຍາອອກໜົດ ເອາໄປນອນໃຫ້ແກ່ກ່ຽມການເພື່ອຈັດກາຮ່າຍ ເສີຍ ແລ້ວເອາເງິນມາໄວ້ເປັນທຸນສ່າງສ່າງຄົນຈົນຕ່ອໄປ

นี่คือคนที่บุชาธรรมะ บุชาด้านในไม่ใช่บุชาด้านนอก ไม่ เอาความงามด้านนอกแต่เอาความงามด้านใน ไม่ต้องการประดับ สิ่งภายนอก แต่ต้องการประดับสิ่งภายในคือจิตใจ คานธีเป็นคน มีจิตใจสูงมาก เรายากคนอย่างนี้ ในโลกมีคนมีค่านิยมเดียว เท่านั้นเอง นอกนั้นไม่มีใครเอาอย่างท่านหรอก เอาอย่างได้นิดๆ หน่อยๆ ไม่มากเหมือนท่าน ท่านเป็นผู้ให้หมดตัว ไม่ได้หวัง อะไรตอบแทน อันนี้เหละเป็นเรื่องสำคัญ

เราต้องการจะเป็นคนให้มีนิสัยอย่างนั้น ให้เป็นคนที่ มองเห็นปัญหาถูกต้อง เวลาโน้นเรามองปัญหาผิด แล้วไปแก้กันที่ วัตถุด้วยประการต่างๆ ไม่แก้กันที่จิตใจ ปัญหาไม่เป็นอันถูกแก้ เพราะแก้ไม่ถูกเรื่อง การแก้ที่ถูกเรื่องนั้น ต้องเอาหลักพระพุทธ ศาสนามาใช้ เป็นหลักเป็นนโยบายในการบริหารกิจการต่างๆ

อย่างจะกล่าวว่า ถ้าเราเอาหลักการของพระพุทธเจ้ามา ใช้ สิ่งทั้งหลายจะดีขึ้น เรียบร้อยขึ้น แต่พระไม่ได้ศึกษา ไม่ได้ สนใจในธรรมะที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ เรารู้จักราชพุทธศาสนา กัน แต่เพียงชื่อ แต่ไม่เข้าใจในคำสอน ไม่เข้าใจในหลักการของ พระพุทธศาสนา แม้จะเป็นใหญ่เป็นโตขึ้นมา เช่น มีศึกษาบรรดา ศักดิ์ เป็นข้าราชการขั้นชี๑๐ ชี๑๑ หรือว่าเป็นนายพลอะไรต่างๆ ขออภัยที่จะกล่าวว่า ยังไม่เข้ากันอยู่ไม่ใช่น้อย ยังทำสิ่งที่คนบัญญัต ย้อนกระทำกันอยู่ ยังไปหลงให้มัวเมากับสังฆานางไม่ หลงให้มัวเมากับการเสี่ยงทาย หลงให้มัวเมากับเรื่องโชคกลางอะไรต่างๆ ว่าจะซวยให้ตนอยู่รอด ช่วยให้ประเทศชาติอยู่รอด นั่นไม่สมกับ ความเป็นพุทธบริษัท ทำไม่จึงได้เป็นเช่นนั้น เรามาคิดกันต่อไป

ครุ

ตัวงวยู่ด้วยคุณธรรม

ว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เพราะเราไม่มีการอบรมสั่งสอนให้คนได้รู้ได้เข้าใจในเรื่องพระพุทธศาสนาถูกต้อง

ครุในวัดนี้ก็แย่เหมือนกัน คือพระเราที่เรียกว่าแย่เหมือนกัน พูดตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม พูดว่าบังແย่กันอยู่ เพราะบังทำอะไรในกรีตโนกรอย ไม่ตรงกับหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าอยู่มากมาย ชอบทำคนให้โง่ ให้หลง ให้managedด้วยประการต่างๆ แล้วก็ไม่ได้ใช้ธรรมะที่ถูกต้องไปเป็นหลักการเพื่อแก้ไขปัญหาชีวิต ปัญหาสังคม ปัญหาทางการเมือง ปัญหาอะไรต่างๆ เราไม่ใช่เราไปใช้หลักการที่ไม่เข้าเรื่อง เราไม่เอาสิ่งถูกต้องไปใช้นี่แหละ เป็นเหตุเป็นปัจจัยให้สังคมในยุคปัจจุบันนั่งอยเปลี่ยวเสียแข็งชา กลายเป็นสังคมที่พิกัดพิการทางจิตทางวิญญาณ ครุลองคิดดู ที่เป็นเช่นนี้มีอยู่มิใช่น้อย เป็นตั้งแต่ผู้ใหญ่จนถึงผู้น้อย เป็นทั่วๆ ไป ถ้าใครจะพูดสิ่งถูกต้องให้ฟังบ้าง จะกล้ายเป็นไม่ถูกไป กลายเป็นเรื่องแผลงไป มันต้องพูดกันให้โง่กันต่อไป ให้หลงกันต่อไป ให้เข้าใจผิดกันต่อไป ใจตามอดก็อย่าไปทำการผ่าตัด ใจไม่รู้ ก็อย่าไปสอนให้รู้ ให้มันงมงายกันอยู่อย่างนั้นแหละจึงจะเป็นที่ถูกอกถูกใจ ถ้าพูดอะไรแปลกออกไปให้มันถูกสักหน่อย เสียงบัญญາอ่อนหึงหล่ายก็จะคัดค้านกันขึ้นมา แม้นางคนบอกว่าได้เรียนพุทธศาสนามานานแล้ว ก็ยังไม่ได้เรื่องอะไร คือไม่รู้เรียนเรื่องอะไร เรียนศาสนาคัมภีร์ไหนก็ไม่รู้ ไม่เข้าถึงตัวแท้ของพระศาสนา ยังเข้าใจผิดกันอยู่ด้วยประการต่างๆ นี่คือสิ่งที่น่ากลัว

อันตรายของเมืองไทยนั้นอยู่ที่ตรงนี้ อยู่ที่มิจฉาทิภูมิ อยู่ที่ความเห็นผิดทั้งหลายทั้งปวง ที่ไม่ถูกต้องกับหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ถ้าเราจะถูกชาติกู้บ้านเมืองให้หลุดพ้นจากความลำบากยากแค้น เราต้องถูกให้ถูกทาง ถูกให้มั่นถูกจุด จึงจะสามารถเอาชนะมาได้ แต่ถ้าถูกกันไม่ถูกจุดแล้วเราตัวไม่รอด อย่างจะฝ่าแนวคิดนี้ไว้ว่า เอาตัวไม่รอด ขอให้คำพูดนี้ปรากฏไว้ในหนังสือ คนจะได้อ่านได้ศึกษาไว้ว่าท่านปัญญาพุดอย่างนี้ ต้องการให้ตรง ให้เข้าใจกันให้ถูกต้อง เพื่อที่จะแก้ไขสิ่งทั้งหลายให้ดีขึ้น

เราที่เป็น“ครู”เป็น“อาจารย์”นี่ต้องช่วยกัน “ครูพะ”นี่ต้องช่วยกันให้เต็มที่ หลวงพ่อนี่ช่วยเต็มที่ พุดไม่เกรงคนแล้ว แก่แล้ว ไม่เป็นไร ใจจะทำอะไรก็ไม่ว่าแล้ว เพราะว่าอายุมันบุนนี้แล้ว อะไรที่ควรพูดก็ต้องพูด อะไรควรแสดงก็ต้องแสดง เพราะเวลาที่จะพูดกันนั่นมันน้อยลงไปทุกทีแล้ว จะไม่ได้พูด ไม่ได้แสดงแล้ว

คนบางคนบอกว่า มันไม่ควรจะพูดอย่างนั้น

เอ..ไม่พูดอย่างนั้นแล้วจะพูดอย่างไร เมื่อคนเดินผิดแล้ว เราไม่บอกแล้วเราจะทำอะไร คนไม่เข้าใจ เราไม่พูดให้เข้าใจแล้วจะทำอย่างไร เมื่อเราเห็นคนป่วยไข้แล้วเรามียาแล้วไม่รักษา นี่มันก็แยกเต็มที่ เราต้องรักษาเขามาเมื่อเห็นเข้าป่วยเขานอนอยู่ ไอ้ป่วยทางร่างกายนั่นไม่กระไรหรอก แต่ป่วยจิตป่วยวิญญาณนี่มันร้ายนักหนา ถ้าเราไม่เยียวยาไม่รักษาแล้ว เขายังดีขึ้นได้อย่างไร จะปล่อยให้คนเป็นโรคจิตกันทั้งบ้านทั้งเมืองอย่างนั้นหรือ มันถูกต้องไหม...ลองคิดดู มันไม่ถูกต้อง เราจึงต้องช่วยกันแก้ไข

พากครูเราก็ต้องช่วยกันแก้ อย่าทำอะไรที่มันไม่ถูกต้อง ตามๆ กันมา อะไรที่เขาเคยทำกันมา แต่มันไม่ถูกต้อง เราก็ต้องช่วยกันแก้ไข เช่นว่า อะไรที่ขัดกับหลักพระพุทธศาสนาที่เราต้องกล้าพูดกันเสียบ้าง กล้าแสดงออกกันเสียบ้าง ให้ความโน้มน้าวทั้งหลายมันค่อยหายไป ความหลงผิดก็ค่อยหายไป มิจฉาทิฏฐิก็จะหมดไปสิ้นไป ถ้าเราเป็นคนกล้าที่จะทำในเรื่องอย่างนั้น อย่าเอาใจคนในเรื่องผิด อย่าเอาใจคนให้เขางoe อย่าเอาใจคนให้เขาง่าย เพราะการกระทำเช่นนั้นเรียกว่าเราร่วมกันสร้างบาปให้แก่สังคม ทำให้สังคมมีเดบอดลงไปทุกวันทุกเวลา แล้วอะไรมันจะดีขึ้น-ลองคิดดูด้วยปัญญา อะไรมันก็จะไม่ดีขึ้น แต่เราควรจะดึงเข้าหาความถูกต้อง

เรามาศึกษาเรื่อง พระพุทธเจ้า ดูสักหน่อย ว่าพระองค์ทรงกล้าอย่างไรที่จะปรับปรุงแก้ไขสิ่งทั้งหลายให้มันดีขึ้น พระองค์เกิดในประเทศอินเดีย แต่ว่าที่เกิดนั้นเวลานี้อยู่ประเทศเนปาล ความจริงมันก็อยู่อินเดียนั่นแหละ แต่ว่าปั้นเขนมันติดตรงนั้นไป แล้วก็ไปตรัสรู้ที่ประเทศอินเดียจริงๆ คือแคว้นพิหาร พุทธคยา พระองค์เกิด เจริญทางงาน ชีวิตอยู่ในสิ่งที่เรียกว่า สีลัพพดปramaส คือ ความเชื่อเหลวไหลด้วยประการต่างๆ มนุษย์ไม่คิดช่วยตัวเองพึ่งตัวเอง แต่จะไปพึ่งเทพเจ้าอะไรต่ออะไร เรื่อยๆ ไป พระองค์เกิดขึ้นในสิ่งเหล่านั้น แต่ไม่ทรงเห็นด้วยกับสิ่งเหล่านั้น ทรงคัดค้านสิ่งเหล่านั้นอยู่ในพระทัยตั้งแต่เริ่ม

ต้นมา แล้วก็ทันไม่ไหวจึงออกบัวช เพื่อแก้ไขสิ่งทั้งหลายให้ถูกต้อง บัวชแล้วก็ไปเที่ยวศึกษาในสำนักต่างๆ ที่เข้าเล่าเขาระยน กันอยู่ในสมัยนั้น ก็ไปเรียนด้วยความตั้งอกตั้งใจ เรียนด้วยความ noban น้อมต่อครุผู้สอน ไม่ได้อือว่าเป็นกษัตริย เป็นเจ้าฟ้าชายหรือเป็นอะไรรองก ไปเป็นศิษยอย่างแท้จริงของอาจารย ทำหน้าที่ปฏิบัติอาจารยทุกอย่าง แล้วก็เรียนรู้หมดความรู้ของอาจารย มองเห็นว่า yang ไม่ใช่ทางพันทุกข จึงได้ไปศึกษาค้นคว้าด้วยพระองคเอง อีกต่อไปจนได้พบสัจธรรม บรรลุความเป็นพระพุทธเจ้า

การบรรลุความเป็นพระพุทธเจ้านี้ขอให้เราเข้าใจไว้ หน่อย เพื่อไม่ให้มาพูดอะไรจะได้เข้าใจ รู้โดยพระองคเอง ไม่มีกรรมมาคลบบันดาลให้รู้ ไม่มีครูอาจารย์ใดมาสอน แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้น เพราะความตั้งใจมั่น ความเพียร มั่น ความอดทน การมีจุดหมายแน่วแน่ในสิ่งนั้น จึงเกิดสิ่งนั้นขึ้นมาในน้ำพระทัย มั่น โผลงขึ้นในน้ำพระทัยของพระองค ด้วยความเพียร ด้วยความพยายามอย่างเหลือเชัญ ในคืนที่จะตรัสรู้พระองคธรรมชาติ ใจว่า เลือดเนื้อจะเหือดแห้งไป เหลือแต่หnung ห้มกระดูกก็ช่างมันເກອະสิ่งใดที่จะสำเร็จด้วยความเพียรด้วยความบากบั้นของคน ถ้าเราไม่สำเร็จสิ่งนั้น เราจะไม่ลุกขึ้นจากที่นั้นเป็นอันขาด นี่คือการอธิษฐานใจแรงกล้า เข้มแข็งที่สุดที่เราควรจะนำมาใช้ในชีวิตได้แล้วก็ได้ตรัสรู้สัจธรรมคืนนั้น รู้ด้วยการคิดการค้น ไม่ใช่รู้ด้วยการคลบบันดาลของอะไร

พระพุทธศาสนาไม่มีคำว่า “คลบบันดาล” เราเข้าใจข้อนี้ ไว้ด้วย คือไม่มีอะไรมีอำนาจมาคลบบันดาลให้ครเป็นอะไร เรา

ครุ

ต้องอยู่ด้วยคุณธรรม

จะดีก็ด้วยการทำดีของเรา ชั่วก็ด้วยการกระทำของเรา มั่งมีก็ด้วยการขวนขวยแสวงหาทรัพย์ รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้ รู้จักทำให้มันเจริญงอกงาม เรายกเป็นคนมีสตางค์เหลือใช้ เรียกว่า คนมั่งมีคือมีสตางค์เหลือใช้ ไอคนที่สตางค์ไม่พอใช้ มันก็ทำเอาเอง ไม่ใช่ เพราะเส้นลายมือมันเป็นอย่างนั้น ไม่ใช่ เพราะมันเกิดเวลาหนึ่น ดวงชะตามันเป็นอย่างนั้น นี่มันไม่ใช่เรื่องพระพุทธศาสนา เราไม่ควรจะประพฤติปฏิบัติให้มันวุ่นวาย และไม่ควรจะเพาะนิสัยนี้ลงไปในหัวของเด็กๆ ซึ่งจะทำให้เด็กเป็นคนเพ้อฝัน ไม่คิดก้าวหน้า ไม่ช่วยตัวเอง ไม่พึงตัวเอง

ประเทศไทยที่เนียยชาชักชา ไม่ทันคนอื่นก็ เพราะเรื่องนี้ เพราะมัวแต่ไปนั่งดูดาวดูเดือนกันอยู่ มัวแต่ไปดูดวงชะตาราศีกันอยู่ จะทำอะไรมีก็ต้องค่อยถูกชักอยาม

พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า... “**ṅgukhūtūm pññimānenhūtūm oṭḍik
paṭṭālām oṭḍukhūtūm oṭḍikṣūsnākhuṭūtūm gī grisñsnūtī dārakā**”
คนพาลคือคนปัญญาอ่อน มัวแต่ไปนั่งดูดาวดูเดือนอยู่ ประโยชน์มันก็ผ่านไปเสีย ประโยชน์มันเป็นถูกชักอยู่ในตัวแล้ว ดวงดาวในห้องฟ้าจะช่วยอะไรได้

เรารอย่าไปรับความเชื่อไม่เต็มบททั้งหลายมาไว้ในสมอง แล้วอย่าไปถ่ายทอดให้กับใครต่อไป ตัดมันเสียที ฉลอง ๒๐๐ ปี แล้วเลิกโงกันเสียที มาฉลาดกันเสียบ้าง ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า ไม่มีอะไรจะลบบันดาลให้ครับเป็นอะไร

จะให้พระแก่ครก ก็อย่าให้พรว่า “ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ในสากลโลก จงคลบันดาลให้ท่านเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้” พระไม่เต็มบาททั้งนั้น พระอย่างนั้นนะ มันมีที่ไหนที่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ จะมาคลบันดาลให้ครเป็นอะไร ไม่มี สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพุทธศาสนา คือธรรมะ พระธรรมนี่แหละศักดิ์สิทธิ์จริงๆ ครอาไปปฏิบัติแล้ว เกิดประโยชน์จริงๆ เพราะคำว่า “ศักดิ์สิทธิ์” นั้น คืออำนาจที่จะทำให้เกิดความสำเร็จ ศักดิ์ หมายถึงอำนาจ สิทธิ คือความสำเร็จ อำนาจที่จะให้เกิดความสำเร็จคือธรรมะ เช่นอิทธิบาท ที่เหรอว่าเมื่อกันนี้ นั้นแหละศักดิ์สิทธิ์ สอนให้เด็กอาไปใช้แล้ว มันจะเรียนสำเร็จ ทำงานสำเร็จ ต้องการอะไรสำเร็จ ครจะสำเร็จ อะไรมันก็สำเร็จด้วยธรรมะ

ถ้าเราจะให้พระครก กับกว่า “ขอวยพรให้เชอมีใจมั่นคง อยู่ในธรรมะ” มันค่อยเป็นหลักคำสอนหน่อย เข้าหลักเทคนิค ของพระพุทธศาสนาสักหน่อย นี่เราอยู่พระกันด้วยขออำนาจนั้น อำนาจนี้ มันจะไปช่วยได้อย่างไร ถ้าไม่ทำมันก็ไม่ได้ ต้องพูดในเชิงการกระทำ พูดในเชิงการปฏิบัติ เพื่อฝังนิสัยการปฏิบัติ ให้เกิดขึ้นในจิตใจ อย่าไปพูดว่าอะไรจะคลบันดาลให้ครเป็นอะไร แล้วเราอย่าไปเที่ยววิวงวนขอร้องอะไรจากอะไรเพื่อให้ช่วยตัว ต้องช่วยตัวเอง อย่าไปขอให้ครช่วย

เวลาเนื้คนไทยเรามีคิดช่วยตัวเอง ไม่คิดพึ่งตัวเอง คิดจะกู้จะยืมเขารออยู่ นี่เรียกว่าในทางบ้านเมือง กู้เรือย กู้เงินเขารออย เป็นหนี้เป็นสินเขางจะตายกันอยู่แล้ว ในส่วนบุคคลก็ไม่ค่อยจะคิดช่วยตัวเอง แต่จะต้องไปค่อยวิวงวนขอร้อง กับสิ่งนั้นสิ่งนี้

ครุ

ต้องอยู่ด้วยคุณธรรม

ให้ช่วยตน เพราะฉะนั้นวัดให้มีหลวงพ่อศักดิ์สิทธิ์สมการไม่ต้องทำอะไร เรียกว่าอนันนับเงินสถาญๆ วันละหมื่นบ้าง หมื่นห้าบ้าง ร่ำรวย วัดร่ำรวยกันไปตามๆ กัน เพราะความโง่ของคนทั้งหลาย ที่ไปไหว้พระขอหวยขอเบอร์เหล่านั้น นี้เป็นความเหลาที่ถ้าเรามาวแล้วจะไม่ก้าวหน้า จิตใจจะไม่เจริญ outgoing ต้องช่วยกันแก้ไข พากเราต้องแก้ ครูต้องแก้ ครูเองก็ต้องอย่าไปเชื่อสิ่งเหล่านั้น อย่าไปบนบนศาลกล่าวอะไร อย่าไปไหว้อะไรที่ไม่ใช่พระพุทธศาสนา ไม่เนื่องด้วยพระพุทธเจ้า เช่นไปไหว้ผีไหว้เทวดา ไหว้ต้นไม้ ไหว้เส้า ไหว้ศิวลึงค์ อะไรต่างๆ ซึ่งมันน่าลังอ้ายนัก ไปไหว้สิ่งเหล่านั้น เพราะไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับพระพุทธเจ้า

แม้เราจะไปไหว้พระพุทธรูปซึ่งเป็นรูปเบรี่ยน แทนพระคุณของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่รูปเบรี่ยนเน้อหนังของพระพุทธเจ้า คนทำพระไม่เห็นพระพุทธเจ้าเลยสักคน เขารู้กว่าภาพนี้ก้มในภาพ (image) ภาษาฝรั่งเขาเรียกว่า อิมเมจ เป็นภาพนึกสร้างขึ้นจากมโนภาพ เป็นภาพแทนพระคุณของพระพุทธเจ้า ให้คนเห็นแล้วนึกถึงพระคุณของพระองค์ เช่น นึกถึงความกรุณา นึกถึงบัญญา นึกถึงความบริสุทธิ์ หรือว่าคุณงามความดีที่เราได้เห็นจากองค์พระพุทธเจ้า ให้นึกถึงสิ่งเหล่านั้น โน้มนำสิ่งเหล่านั้นมาเพาะเชื้อไว้ในใจ ทำใจเราให้มีสิ่งเหล่านั้นไว้ เรายังจะเจริญ outgoing นี้ไหว้พระถูกต้อง

แต่ถ้าเราไปไหว้เพื่อขอหวยขอเบอร์ คงรับชั้นกับพระ

พุทธรูป บอกว่าสำเร็จคราวนี้จะเอาไข่เบ็ดมาถวาย ๑๐๐ พองข้าวเหนียว ๑ ชาม ปลาร้า ๑ ถ้วย ให้วัดลงพ่อแก้ว ไปเช่นกันทุกวัน หลวงพ่อแก้วนั่ง มาอยู่กรุงเทพฯ ๒๐๐ กว่าปีแล้ว โยมก็ยังจะให้ฉันข้าวเหนียวกับปลาร้าอยู่นั่นแหละ ไม่เปลี่ยนอาหารให้ท่านบ้างเลย นี่เรียกว่า คอรับชั้น ไปไหว้เพื่อคอรับชั้น ไม่คิดช่วยตัวเอง ไม่คิดพึงตัวเอง

เราพาเด็กไปตามวัด ตามโบสถ์ ตามศาลา ไปอธิบายให้เด็กเข้าใจ ว่าสิ่งนี้คืออะไร ภานุคืออะไร รูปนี้คือรูปอะไร อย่าไปพูดให้เด็กหลงไปเป็นอันขาด ให้เข้าใจว่า สิ่งนี้เป็นสิ่งแทนพระคุณของพระพุทธเจ้า เมื่อเราเข้ามาเราต้องนั่งลงสงบใจ นึกถึงพระคุณเหล่านั้น นึกถึงความกรุณา นึกถึงปัญญา นึกถึงความบริสุทธิ์ แล้วก็ทำตัวเราให้เหมือนพระองค์ ให้รักเพื่อนมนุษย์ ให้อยู่ด้วยปัญญา ให้อยู่เพื่อความบริสุทธิ์ อย่าอยู่เพื่อความสกปรก เศร้าหมองทางจิตใจ เราพูดให้เด็กฟัง ให้เข้าใจอย่างนั้น

จะนำเด็กให้วัดสวนมนต์ก็พุดชักจูงสักหน่อย ให้เขารู้ว่าเรากำลังทำอะไร ไม่ใช่นั่งๆ เอ้า, ลูกชนนี้ให้วัดระ เด็กก็ว่า กันไปตามเรื่องแต่ไม่มีความหมาย เราต้องพูดจูงใจให้เข้าเห็น อะไรๆ ถูกต้อง แล้วเรานำเข้ากราบให้วัดสักการะ จิตใจก็จะได้เกิดความซาบซึ้งในสิ่งเหล่านั้น

อันนี้เป็นเรื่องที่เราจะต้องช่วยกันแก้ไข ช่วยกันทำลายความหลงผิด ความเข้าใจผิด ความเชื่อมงายทั้งหลายทั้งปวง ที่มีอยู่ในสังคมไทยเรานี่ ให้มันเบาลงไป ท่านผู้เฒ่าผู้แก่ที่นับถืออยู่ ท่านไม่เลิกก็ไม่ว่า เพราะไม่กี่วันท่านก็จะตายกันแล้ว ไม่ใช่

ក្រសួងរៀបចំបណ្តុះបណ្តាល

แข็งโยมนะ มันด้วยตามธรรมชาติ ธรรมดานะ คนเราเกิดแล้ว
มันก็ต้องตายทั้งนั้นแหละ แต่ว่าเรามาสร้างคนรุ่นใหม่ขึ้น ให้
มีความคิดถูกต้อง ให้มีความเชื่อถูกต้องตามหลักคำสอนในทาง
พระพุทธศาสนา ให้เขารู้จักนำหลักธรรมะของพระพุทธเจ้า ไป
ใช้ในชีวิตประจำวันของเขาย่างแท้จริง ไม่ใช่ให้นับถือแบบ
งมงาย แบบมีวัตถุห้อยคอ แล้วยังไปทำซ้ำ มีพระห้อยคออย่างไป
ดีมเหล้า ยกแก้วเหล้าข้ามหัวหลวงพ่อ ไม่ได้เกรงใจ มีพระห้อย
คออย่างไปสنانามัววันเสาร์วันอาทิตย์ มีพระห้อยคออย่างไปทำอะไร
ไม่ดีไม่งาม อันนี้ เพราะว่าไม่รู้ คนไม่รู้ พระที่ทำพระขายนี่ก็ เพราะ
เห็นแก่เงิน ต้องการแต่เงินท่าเดียว ทำแล้วขายได้มากดี แล้ว
โฆษณาใหญ่ มีพระอย่างนั้นจะเจริญอย่างนั้นเจริญอย่างนี้ นี่คือ
ความโง่ทั้งนั้น ทำให้คนหลงงมงาย ทำให้สังคมไทยหลบหลีบ
ตาเดินไป ตกเหวอกบ่อกันไปตามๆ กัน มันถูกต้องใหม่เรื่อง
อย่างนี้ เราทั้งหลายคิดดูเถอะ

ที่นี่เรามากล้าพูดกันเสียบ้าง กล้าแสดงออกกันเสียบ้าง
ในเรื่องอย่างนี้ ถ้าเราจะเงินหาทางก็ให้มันได้มาด้วยความ
บริสุทธิ์ ด้วยการเสียสละเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม อย่า
ให้ได้มาด้วยการแลกเปลี่ยนกัน เช่นจะทำบุญอะไร ๕ บาท เหรียญ
ทองแดง ๑๐ บาท เหรียญเงิน ๒๐ บาท กะไหล่ทอง ๙๙ บาท
ได้ทองทั้งเหรียญเลย อันนี้มันไปซื้อเหรียญมาห้อยคอ ไม่ได้หมาย
ความในเรื่องวัตถุ แต่ว่าเข้าทำกันทั่วไปในเมืองไทย ไม่คิดแก่ไข

ไม่คิดปรับปรุงให้มันดีขึ้น สังคมไทยก็อยู่กันในรูปอย่างนี้ แล้วจะเอาตัวรอดกันได้อย่างไร ต่อไปคนอื่นก็อาจจะเปลกปลอมเข้ามาหลอกขายอะไรบ้าง และบ้านเมืองก็จะล่มจมเสียหาย เราจึงควรจะช่วยกันคิดแล้วในเรื่องนี้ คิดแก้ไขปรับปรุงกัน ให้สิ่งทั้งหลายมันดีขึ้นในทางที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา

จึงควรขอเชิญชวนคุณครูทั้งหลายว่า ให้สนใจศึกษาพระพุทธศาสนาให้เข้าใจ อย่าถือเพียงตามเขาว่า อย่าถือแต่เพียงศีลห้ากจะพอแล้ว ปฏิบัติแต่เพียงเท่านั้นมันก็ได้ล่ะ แต่ว่าต้องรู้ให้ลึกซึ้งเข้าไปกว่านั้น ว่าเนื้อแท้ของพระพุทธศาสนาคืออะไร หลักการของพระพุทธศาสนาที่เราจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของเราก็คืออะไร ซึ่งมีหลักการโดยเฉพาะไม่เหมือนกับศาสนาอื่น

ของพุทธศาสนาไม่เหมือนกับศาสนาใดๆ ในโลกนี้ก็ว่าได้ เป็นลักษณะเฉพาะพิเศษ มีความหมายถูกต้องตามหลักที่พระองค์ได้วางไว้ គ่าจะมาอ่านแล้วตีความอย่างไรนั้น มันเรื่องของเขา แต่ว่าเราต้องตีความให้ถูกต้อง อย่าให้เขา อย่าให้ออกไปนอกลุ่มออกทาง ให้เราเดินตามรอยพระบาทของพระพุทธเจ้า ที่ทรงแก้ไขปรับปรุงสังคมในประเทศอินเดีย ให้ลีมตา ให้ศึกษาให้ก้าวหน้าในทางที่ถูกที่ชอบ พระองค์ได้ทำไว้ในสมัยนั้น แต่ว่าเมื่อพระองค์ปรินิพพานไปแล้ว คนที่ไม่ถูก ก็อาจของที่ไม่ถูกต้องมาใส่เข้าไปอีก ก็เลยเป็นกันอยู่ดังในปัจจุบันนี้

เรามาถึงยุคหนึ่งที่ต้องคิดกลับใหม่ กลับไปสู่ภาวะเดิม ภาวะที่แท้จริงของพระพุทธศาสนา เข้าไปสู่ยุคทองของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่ยุคถุ่มลง ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ แต่ให้ไปถึงยุคทองของพระ

ครุ

ต่อ仗วญญาด้วยคุณธรรม

พุทธศาสนา คือยุคที่คนเข้าใจชัดเจน นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แล้วเรา ก็จะเห็นว่า ชาติประเทศของเราระเริญขึ้น เจริญ เพราะ จิตใจคนเริญ คนรู้จักช่วยตัวเอง คนรู้จักพึงตัวเอง รู้จักแก่ปัญหา โดยใช้หลักธรรมของพระพุทธเจ้าอย่างถูกต้อง ไม่ใช่แก่ปัญหา ด้วยการไปเสียงทาง หรือด้วยการไปหาหมอด้วยให้สະเดະเคราะห์ สະเดະไม่ออก มันไม่ใช่กลอนประตู ที่เราจะสະเดະออกได้ง่าย ๆ

โขครายมันขึ้นอยู่กับการกระทำ ถ้าเราจะสະเดະมันต้อง เลิกกระทำ เราได้รับทุกข์ เพราะเรื่องการดีมีเหล้า เราต้องเลิกดีมีเหล้า ได้รับทุกข์ เพราะเล่นการพนัน ต้องเลิกเล่นการพนัน ได้ รับทุกข์ เพราะไปเที่ยวกลางคืน เพื่อนตีศีรษะแตก เรา ก็ต้องเลิก ไปเที่ยว เราใช้จ่ายสุรุ่ยสุร้าย แล้วเกิดยากจน เรา ก็ต้องเลิกสุรุ่ย สุร้าย เราใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น นี่ การแก้มั่นต้องแก้ตรงนั้น แก้ตาม หลักการของพระพุทธเจ้า ไม่แก้ตามหลักไสยศาสตร์ หลักหมอดู หมอดูเดาทั้งหลายทั้งปวงที่มีมากอยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันนี้

วิชาเหล่านั้น มันเป็นศาสตร์อย่างหนึ่ง แต่ไม่ใช่พุทธ ศาสตร์ เราไม่เกี่ยวข้อง ให้จะถือซ่างเขา แต่ถ้าใครเรียกด้วย เวลา เป็น “พุทธบริษัท” เป็นผู้นั้นแวดล้อมพระพุทธเจ้า ก็ต้องจะ รักภักดีต่อพระพุทธเจ้า ต้องนำสิ่งที่พระพุทธเจ้าให้มาใช้ในชีวิต ประจำวัน จึงจะเรียกว่าเป็นการถูกต้อง ถ้าเรา นั่งอยู่ใกล้พระ พุทธเจ้า แต่ว่าใจเราไปคิดถึงคนอื่น ก็กลایเป็นคนหลายใจ สิ จะใช้ได้ที่ไหน ผู้ชายหลายใจก็ใช้ไม่ได้ ผู้หญิงหลายใจก็ใช้ไม่ได้

มันใช่ไม่ได้ทั้งนั้นแหล่ คนสมัยก่อนชอบว่าแต่ผู้หญิง ความจริงผู้ชายหลายคนใจก็เยอะแยะ มีแล้วหนึ่งไม่พอหาอีกหนึ่งหาอีกสอง อีกสาม มันก็เป็นพากดออกอะไรอย่างนั้นเหมือนกัน แต่ว่าไม่มีใครพูดถึงผู้ชาย เพราะผู้ชายมันมีความรู้มากกว่าผู้หญิงสมัยก่อน แต่เดียวันนี้ผู้หญิงเขาก็เก่งเหมือนกันนะ เขารีบกรองสิทธิขึ้นมาแล้ว ใครทำอะไรเลอะเทอะมันก็เสียเหมือนกัน เพราะฉะนั้นเรา จะต้องเป็นคนใจเดียว ใจเดียว ก็คือใจที่เชื่อมั่นในพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสังฆ เอาพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักใจอย่างแท้จริง เอาธรรมะมาเป็นแผนที่นำทางอย่างแท้จริง เอาพระอริยสังฆ คือพระที่ปฏิบัติตดิ ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเป็นธรรม ปฏิบัติเพื่อออกจากทุกข์ มาเป็นตัวอย่างชีวิต มีปัญหาอะไรเกิดขึ้น ต้องนึกถึงคำสอนของพระพุทธเจ้า แล้วก็นำเอาคำสอนนั้นมาใช้เป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหา อันนี้จึงจะเป็นการถูกต้องตามหลักการ ซึ่งเราจะต้องช่วยกันปรับปรุงแก้ไข

ในการอบรมเด็ก เพื่อให้เข้าถึงธรรมะของพระพุทธศาสนานั้น เราทำได้หลายอย่าง ทำได้โดยวิธีทำให้ดูเป็นตัวอย่าง อันนี้สำคัญมาก ภาพที่เด็กเห็นทุกวันจำเจนั้นแหล่คือภาพสำคัญ นัก ครุต้องเป็นภาพตัวอย่างแก่เด็กจริงๆ คนมาเป็นครุนี่ต้อง มีน้ำใจซื่อสัตย์ มีการบังคับตัวเองได้ มีความอดทน มีความเสียสละเป็นพื้นฐานอย่างแท้จริง ซื่อสัตย์ต่ออาชีพครุ เป็นเรื่องใหญ่ อาชีพครุคืออาชีพสอนเด็กด้วยการทำเป็นตัวอย่าง ด้วย การพูดให้เด็กฟัง สองอย่างต้องคู่กันไป พูดให้ฟังไม่มีน้ำหนัก ถ้าการกระทำไม่ตรงกับสิ่งที่เราพูด เช่นเราราสอนเด็กว่า นักเรียน

ครุ

ต้องอยู่ด้วยคุณธรรม

ไม่ควรจะสูบบุหรี่ แต่ครุนั่งพ่นควันบุหรี่ มันขัดกัน ครุบอกเด็กว่าดีมีเหล้ามีโซช แต่ประชุมกันที่ไร ถ้าไม่มาวัดแล้วก็กึ่งกันทุกที่ เด็กมันเห็นแล้วคำสอนมันจะมีนำหนักอะไร หรืออะไรอีกหลายอย่าง มันขัดกับการพูด ไม่ได้ พูดกับทำให้มั่นคงกัน นั่นแหล่คือการสอนที่แท้จริง เราจะสอนเรื่องใดทำเรื่องนั้นด้วย

พระผู้มีพระภาคตรัสไว้ว่า “คนเราจะสอนผู้อื่นด้วยเรื่องใดควรทำตนในเรื่องนั้นก่อน จึงจะเป็นนักสอนที่ไม่ยุ่งเหยิง” สอนผู้อื่นเรื่องใด ทำเรื่องนั้นให้ได้ก่อน จะเป็นนักสอนที่ไม่ยุ่งเหยิง เพราะเราทำด้วยสอนด้วย มีความหมายดี ถ้าเราสอนอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่งมันก็ไม่ได้เรื่องอะไร

เพราะฉะนั้นครุต้องมีความซื่อสัตย์ต่ออาชีพของครุ ไหนๆ เราก็จะเป็นครุแล้ว เรายังต้องซื่อตรงต่อหน้าที่นั้น ต้องบังคับตัวเองเพื่อให้ชนะสิ่งไม่ดีไม่งาม สิ่งเสพย์ติด สิ่งมัวเมานั่นเหลวไหล อะไรๆ ต่างๆ นั้น เราต้องบังคับใจเราไม่ให้ไปแตะต้อง ไม่ให้ไปหลงให้มัวเมานิสิ่งเหล่านั้น ต้องเป็นคนมีความเข้มแข็งเพื่อเอาชนะสิ่งเหล่านั้นให้ได้ เพื่อจะได้เป็นตัวอย่างแก่เด็กต่อไป พ่อที่ทำงานเป็นตัวอย่างแก่ลูก ครุที่ทำงานเป็นตัวอย่างแก่ศิษย์ นั่นแหล่คือการสอนในชีวิตประจำวัน

ท่านผู้หนึ่งที่เชียงใหม่ แกสูบบุหรี่จัดมาก ได้ลูก ๒ คนชายคนหนึ่งหญิงคนหนึ่ง ลูกชายนั้นมันเดินตามพ่อ พ่อสูบยี้ห้อใหญ่มันสูบยี้ห้อนั้น พ่อสูบเวลาใหญ่มันก็สูบเวลาใหญ่นั้น พ่อนั่งดูลูก

สูบบุหรี่ก็นึกในใจว่า แย่.. อ้ายตึกมันจะแย่ ถ้ากูทำอยู่อย่างนี้ มันจะแย่ เลยคิดว่าต้องให้ลูกเลิกบุหรี่ พ่อต้องเลิกก่อน เลยเลิก ตัดสินใจเลิก ไม่สูบเลยหลายวัน ลูกสังเกตเห็นว่าพ่อนี่ผิดปกติ ไปหลายวันแล้ว ไม่สูบบุหรี่หลายวันแล้ว วันหนึ่งกินอาหารเสริจ ก็ถามว่า “พ่อ.. หมุ่นนี้ดูพ่อผิดปกติ” พ่อถาม “ผิดปกติอะไรลูก..” “พมไม่เห็นพ่อสูบบุหรี่เลย หลายวันแล้ว เพราอะไร” พอบอกว่า “นั่งลง.. พ้อจะเล่าให้ฟัง พ่อนี่มีลูกสองคน พ่อรักลูก อยากเห็นความเจริญเดิบโตกองลูก เมื่อก่อนพ่อสูบบุหรี่จัด แล้วนานกว่าถ้าพ่อสูบบุหรี่จัดมีโอกาสเป็นมะเร็งในปอดได้ ๑๐๐% แล้วจะได้เห็นความเจริญของลูกได้อย่างไร พ่อรักลูก ก็อยากจะอยู่กับลูกนานๆ พ่อเลยตัดสินใจเลิก ตั้งแต่วันนั้นวันที่พ่อคิดถึงลูกมาก พ่อเลิก.. ไม่สูบเลยในชีวิต ตั้งแต่นั้นมาจนบัดนี้ และจะไม่สูบอีกต่อไป ลูกจำไว้ເຕົວ”

พ่อไม่ได้พูดว่า “สูบควรจะเลิกเหมือนพ่อ” ไม่ได้ขอลูกเลย สักคำเดียว เพียงแต่บอกว่า “พ่อรักลูก.. อยากจะอยู่ดูลูกนานๆ พ่อจึงเลิกสูบบุหรี่” เล่าวลูกต่อมานักเลิกเหมือนกัน มันเห็นพ่อไม่สูบมันก็นึกได้ว่า “กูก็เลิกเหมือนกัน” เลิกเลย เลิกหมดทั้งสองคน ในบ้านนั้นเลยไม่มีใครสูบบุหรี่ต่อไป พ่อเลิก ลูกเลิก

นี่คือการสอนที่เรียกว่า ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง มีอำนาจมาก ศักดิ์สิทธิ์ ทำให้เกิดการคิดขึ้นในใจของผู้นั้นได้ เลิกได้

เราเป็นครูนี่ก็เหมือนกัน เราจะสอนเด็กเรื่องอะไร เรา ก็ทำเรื่องนั้นให้เด็กเห็น เราแต่งกายเป็นระเบียนเรียบร้อย ก็ทำให้เด็กรู้จักแต่งกายเป็นระเบียน ทำอะไรตรงเวลา เด็กก็รู้ว่าครู

ครุ

ต่อ仗ว่ายุ่ด้วยคุณธรรม

ของเรานี้ทำงานตรงเวลา สิ่งที่เด็กเห็นบ่อยๆ นั้นมันคิดเป็นนิสัย คิดใจมาตั้งแต่เริ่มนั้น มาติดเป็นนิสัย เพราะฉะนั้นครูจะต้องทำ อะไรเป็นระเบียบเรียบร้อย เก็บข้าวของให้เรียบร้อย แต่งตัวเรียบร้อย มาเข้าห้องเรียนตามเวลา ไม่ขาด ไม่สาย ไม่ทำอะไรให้มันผิดออกไป เด็กก็จะเห็นจำเจว่าครูของเรานี้เป็นอย่างนั้น เขา ก็จะเอานิสัยของครูนั้นมาไว้ในใจของเข้า เรียกว่า ถ่ายทอดนิสัย ให้แก่เด็ก

อย่าลืมว่าเราเป็นภาพตัวอย่าง ที่เด็กจะถ่ายไว้ในใจของเข้า เดือนั้นเป็นวีดิโอเทป ค่อยถ่ายการกระทำการของครูอยู่ตลอดเวลา ครูแสดงอะไรก็ถ่ายไว้ๆ ทำอะไรก็ถ่ายไว้ เด็กคนไหนชอบครูคนไหน เขาก็ถ่ายครูคนนั้นมาไว้ในใจ เราจึงต้องเป็นนักแสดง ที่จะต้องระมัดระวังตัวตลอดเวลา ต้องฝึกหัดสติปัญญา ๕ ที่ เรียกว่า ฝึกหัดควบคุมกาย ควบคุมจิต ควบคุมความรู้สึกนึกคิดอยู่ตลอดเวลา ให้ถูกต้องเรียบร้อย เป็นภาพตัวอย่างแก่เด็ก เมื่อเด็กเห็น ต้องรักษามารยาท จะพูดจะจาจะทำอะไรทุกอย่าง ต่อหน้าเด็กนี่ต้องระวัง ใจร้อนไม่ได้ มักโกรธก็ไม่ได้ เดียวเด็ก มันจะถ่ายทอดไป พูดคำหยาบก็ไม่ได้ ทำอะไรแปลกๆ แพลงๆ ก็ไม่ได้ แม้อยู่นอกโรงเรียนก็ต้องทำอย่างนั้น การเป็นครูนั้น เป็น ๒๕ ชั่วโมง เป็นตลอดเวลา

ในหลวงเราเต็จไปประพาสยุโรป อเมริกา แล้วคุยกับ พวgnักหนังสือพิมพ์ว่า พวกท่านเป็นนักหนังสือพิมพ์มีมั้นเสบาย

สัมภาษณ์แล้วไปเขียน เขียนแล้วก็หมดเรื่อง แต่ว่าฉันนี้เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ๒๕ ชั่วโมง ลาออกก็ไม่ได้ ท่านว่าอย่างนั้น เมื่อก่อนกันแหละ เราเป็นครูนึงเหมือนกัน เป็นครู ๒๕ ชั่วโมง ลาออกไม่ได้ ไปไหนก็ต้องไปเป็นครู ไปที่ไหนก็ต้องพากูปิดด้วย พากใจๆ เขาเรียกว่า “ครู” ทั้งนั้น นี่เราเดินไปไหน ถ้าเขารู้จัก เขาก็ว่า..เอ้า! ครูไปไหน เชิญครุนั่ง เชิญครุกินข้าว เชิญครุกินเหล้า! อ้ายนี่ไม่ได้ความแล้ว นี่มันไม่ได้เรื่องแล้ว เชิญครุกินเหล้านี่ไม่ได้เรื่องแล้ว อันนี้มันเป็นภาพที่จะต้องติดตัวเราไป เราไปไหน ต้องเอาครูปิดด้วย ต้องสำนึกร่วม “เราเป็นครู” อยู่ตลอดเวลา

วันหนึ่งไปที่จังหวัดสุรินทร์ ก็นั่งอยู่ในสถานี ฟนตาก แล้ว ก็มีผู้ชายสวมหมวกใบใหญ่ คล้ายหมวกภูวน มาถึงนั่งต่อหน้า กันนั่งเฉยๆ ไม่ได้ถอดหมวกแสดงอะไรหรอก นั่งเฉยๆ นั่งนาน แล้ว แกก็ถามว่า “ท่านจะไปไหน” บอกว่า “รอรถไฟจะไป กรุงเทพฯ” “ผมก็การรอรถไฟเหมือนกัน ผมมารับภรรยา เข้าไปธุระจะกลับรถไฟที่จะมาถึงนี้” เลยก็คุยต่อไปว่า “ขอภัย คุณ ทำงานอะไร” “ผมเป็นครู อยู่วิทยาลัยครู ผมมันเด็กวัด อยู่วัด มานาน” บอกว่าเด็กวัดนี้มันเสียยี่ห้อมากเลย เพราะว่าไม่ได้แสดงอาการเด็กวัดเลยแม้แต่น้อย มาบ้างใส่มากต่อหน้าพระนี่ ไม่ได้แสดงอาการเด็กวัดแม้แต่นิดเดียว แล้วบอกว่าผมเป็นเด็ก วัด อยู่วัดมาตั้งแต่เด็ก จนกระทั่งออกจากวัดก็มาเป็นครู อันนี้ อาทิตย์น้อยใจมาก ที่เขานอกกว่าเป็นเด็กวัดนี่ ถ้าบอกว่าเป็นครู เฉยๆ ก็ไม่เสียใจเท่าได แต่เสียใจว่าเสียยี่ห้อวัดไปมากทีเดียวที บอกอย่างนั้น เพราะมันไม่ถูกต้อง มันควรจะมีสัมมาคาราะ

พูดจาอะไรก็ให้เรียนร้อย นั่งแล้วเดียวกับอาบุหรี่มาสูบพ่นควัน ใส่หน้าเราเสียด้วย ไม่มีเกรงใจอะไรเลย เรียกว่าไม่ถูกต้อง แต่ เก่าจะจะไม่รู้ว่า พระองค์นี้คือใครก็ได้ ไม่ต้องรู้จักชื่อหรอก เพียง แต่เห็นว่าบุ่มห่มผ้ากาสายะ โภนผม โภนคิ้ว นั่งลงบน มันก็พอ ใช้ได้แล้วละ พอนั่งไว้ได้แล้ว แต่ว่าแกไม่ได้ไว้เลย มันเหลือ กิน แล้วก็บอกว่า ผอมอยู่วัดธรรมยุตเสียด้วยนะ ยังบอกยิ้ห้ออิก ยังให้หนังเข้าไปอิก อย่างนี้ไม่ได้เรื่องเลย

เราไปไหนนี่เราต้องแสดงออกให้เข้าเห็นว่าเราเป็นครู แล้วอย่างลัว อย่าขลาดว่า ใครจะรู้ว่าเราเป็นครู ต้องบอกเลย ผอมเป็นครู ถ้าใครชวนทำอะไรที่มันไม่เหมาะสมไม่ควรก็ยกมือไว้ “ขอบคุณครับ..แต่ผอมเป็นครูครับ” เป็นครูมันทำไม่ได้ เป็นครู จะไปปล้นไม่ได้ เป็นครูจะไปเล่นไฟไม่ได้ เป็นครูจะไปเที่ยวบาร์ ในที่คลับไม่ได้ เป็นครูจะทำอะไรเหลวไหลไม่ได้ เราบอกเข้า ตรงๆ “ผอมเป็นครูครับ” ยกมือประนमไว้เขานอนอย แม้คนนั้น ไม่น่าไว้ก็ไว้มันหน่อยเถอะ ว่าผอมเป็นครูครับ มันก็ปลอดภัย นี่เป็นครูทุกหนทุกแห่ง แล้วให้พิจารณาที่จะสอนเด็ก

เรื่องสอนธรรมะให้เด็กนี้ ไม่ต้องสอนให้มันจริงจังอะไร หรอก แทรกเข้าไปในเรื่องที่เราสอน สอนคำนวน สอนวิทยาศาสตร์ สอนอะไรมาก็แทรกเข้าไว้ เอาคำพูดของพระพุทธเจ้า เข้าไปแทรกไว้ คือมีจุดหมายว่าให้เด็กรู้จักระพระพุทธเจ้า จะได้ คิดถึงพระพุทธเจ้าบ่อยๆ เพราะฉะนั้นพูดอะไร อ้างคำพระ

พุทธเจ้าบ่อຍๆ “พระพุทธเจ้าตรัสอย่างนี้..สอนไว้อย่างนี้” เช่น เป็นพุทธภาษิต เราก็เอาไป ยกไปพูด กับกว่าโน้นเป็นคำตรัสของพระพุทธเจ้า พูดบ่อຍๆ เด็กก็จะได้ยินชื่อพระพุทธเจ้าบ่อຍๆ เขา จะสนใจ เอ! พระพุทธเจ้าคือใคร ท่านมีอะไรดีๆ เยอะนี่ เราจะต้องสนใจศึกษา เพราะเราพูดบ่อຍๆ แล้วก็มีภาระอะไรที่เกี่ยว กับพระพุทธเจ้าคิดไว้ในห้องเรียนให้เด็กเห็นบ่อຍๆ แล้วพูดถึง บ่อຍๆ ไม่ว่าจะพูดรึ่งอะไร เราต้องพูด เด็กจะทำอะไรฝิดกับอก ทำอย่างนั้นมันไม่ถูกต้อง ผิดคำสอนของพระพุทธเจ้า ผิดคำสอน อย่างไร เราก็อธิบายให้เด็กฟัง พูดได้เรื่อย แม้ไปเที่ยวทัศนาจร ก็พยายามพูดให้เด็กคิดถึงพระพุทธเจ้า คิดถึงธรรมะของพระ พุทธเจ้า ที่เรามีพร้อมอยู่ในตัวเรา ที่จะแสดงออกให้แก่เด็ก

เพราะฉะนั้น ครูจะต้องเป็นนักศึกษาธรรมะอยู่ตลอด เวลา ต้องหมั่นอ่านหนังสือธรรมะ หนังสือเดียววนี้พอหาอ่าน ได้ หนังสือขั้นศิลธรรมก็มี ขั้นลึกซึ้งเป็นสัจธรรม เมื่อนานาด ของท่านพุทธทาส นี่เรียกว่าลึกซึ้งมาก หนังสือประเภทนี้ ต้อง อ่านชาๆ อ่านเหมือนเคี้ยวถั่ว ค่อยๆ เคี้ยว เคี้ยวนานๆ ทั้งมัน ทั้งหวาน แต่ถ้าใส่ถึงปาก กลืน..อึก..ไม่ได้เรื่อง พรุ่งนี้อุมาเป็น ถั่วย่างนั้นเอง ไม่ได้ประโยชน์แก่ร่างกาย ต้องเคี้ยวให้ละเอียด แล้วก็เป็นประโยชน์ ฉันได้อ่านธรรมะก็เหมือนกัน อ่านแล้วอ่าน อึก ยิ่งอ่านยิ่งเกิดบัญญา อ่านชาๆ อ่านไปคิดไป มองดูด้วยเรา มองดูจิตใจของเรา จะเข้าใจอะไรมากขึ้น แล้วจะซาบซึ้งใน สัจธรรมของพระพุทธเจ้า ขอฝากให้ครูได้สนใจศึกษา หนังสือ มีประโยชน์ ของท่านวารสารก็ดีเหมือนกัน แต่ละเล่มที่เขียนเกี่ยว

กรุ๊ป ตัวงอยู่ด้วยคุณธรรม

กับเรื่องครรศึกษา อ่านง่าย ก็ควรอ่าน ครรศึกษา ควรปฏิบัติ นำเด็กเข้าหาพระได้มากขึ้น

ขอฝากเป็นครั้งสุดท้าย ว่าครูมีหน้าที่สำคัญยิ่งใหญ่ในบ้านในเมือง ที่จะช่วยกันยกระดับจิตใจเด็กให้สูงส่ง จะได้เป็นผลเมืองดีของชาติ และเด็กลูกศิษย์ของเรา จะไปเป็นข้าราชการ ทหาร ตำรวจ เป็นผู้แทนราษฎร เป็นรัฐมนตรี เป็นนายกรัฐมนตรีของบ้านเมืองต่อไป เราที่เป็นครู ถ้าลูกศิษย์ได้เป็นถึงขนาดนั้น พожะคุณได้ว่า..ฉันเคยสอนเขามา แสดงฟื้มว่า..ฉันนะมีอะไรเล่นเหมือนกันนะ สอนคนให้เป็นนายกได้.. ก็สบายใจ นั่นแหล่ะคือสิ่งตอบแทนที่มีค่า เงินเดือนนั้นเรื่องขึ้นลง ไม่ใช่เรื่องสำคัญอะไร สำหรับเราที่เป็นครูแท้ๆ ไม่ได้คิดอะไรมากนั้น หรอ ก มันเป็นเรื่องไม่สลักสำคัญ เรื่องสำคัญคือขอให้ฉันได้รับใช้อบรมบ่มนิสัยเยาวชนของชาติ ให้ได้เป็นผลเมืองดีของชาติต่อไป เพาะชาติไทยกำลังขาดสิ่งนี้

เราทุกคนมาขอชี้ฐานใจพร้อมกันว่า เราจะช่วยกันปฏิบัติงานเพื่องาน เพื่อสร้างจิตใจของเยาวชนในชาติ ให้ได้เป็นผลเมืองดีของชาติต่อไป แม้เราจะตายไป เรายังไม่เสียใจ เพราะได้ทำหน้าที่สมบูรณ์แล้ว เพียงเท่านี้ก็พอแล้ว

ดังที่ได้แสดงมาก็พอสมควรแก่เวลา ขออยู่ติดไว้แต่เพียงนี้

ปีกนกรูเป็นงานยิ่งใหญ่ ลำคัญที่สุดในชีวิตของชาวโลก
 เพราะเป็นงานสร้างสรรค์ชีวิตจิตใจ
 ให้คนเจริญด้วยความมั่ง ความสามารถ
 ด้วยการประพฤติดีประพฤติชอบ
 อันเป็นลิ่งที่ประเทศชาติต้องการ

คนมาเป็นครูนี่ต้องมีน้ำใจเชื่อสัตย์
 มีการบังคับตัวเองได้ มีความอดทน
 มีความเลี้ยงดูเป็นพื้นฐานอย่างแท้จริง

ครูเป็นภาพตัวอย่าง ที่เด็กจะถ่ายไว้ในใจของเข้า
 เด็กนั้นเป็นวีดิโอเทป ค่อยถ่ายการกระทำของครูอยู่ตลอดเวลา
 ครูแสดงอะไรก็ถ่ายไว้ ทำอะไรก็ถ่ายไว้

เด็กคนไหนชอบครูคนไหน เขาก็ถ่ายครูคนนั้นมาไว้ในใจ
 เราจึงต้องเป็นนักแสดง ที่จะต้องระมัดระวังตัวตลอดเวลา
 ต้องฝึกหัดสติปัฏฐาน ๕ ควบคุมกาย ควบคุมจิต
 ควบคุมความรู้สึกนึกคิดอยู่ตลอดเวลา ให้ถูกต้องเรียบร้อย

ครูที่บ้าน ครูที่โรงเรียน ครูที่วัด
 ครูนี่จะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
 มีความคิดตรงกัน มีจุดมุ่งหมายตรงกัน
 มีความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมตรงกัน
 แล้วช่วยกันทำงานอย่างจริงจัง
 มีหวังว่าจะเกิดความสุขความเจริญ
 ในชาติในบ้านเมืองของเราได้

ปัญญาณทกิกขุ

